

ЦАРИНСКИ ПРЕКРШАЈИ У ВЕЗИ СА ВОЗИЛОМ КАО ПРЕДМЕТ ПРЕКРШАЈА

Ограничења у погледу права увоза, неповољна економска ситуација која проузрокује низак стандард становништва, одређене погодности у погледу могућности коришћења права на привремени унос робе од стране лица која бораве или раде у иностранству, возила ослобођена од плаћања дажбина по основу наслеђа или инвалидитета, те њихово ненаменско коришћење, најчећи су мотиви учиниоца царинских прекршаја, везано за путничка возила.

Формално правно гледано, возила имају исти правни статус, као било која друга роба чији увоз је ограничен, те се са истима чине прописани прекршаји везани за било коју робу која има третман царинске робе, односно привремено увезене робе. Имајућу у виду учесталост чињења прекршаја са возилима, што резултира повећаним бројем предмета и разноврсност прекршаја прописаним Царинским законом (Сл.гласник РС, број 78/03) ово заслужује посебну анализу.

Наведени прекршај према фазама царинског поступка могу се поделити на следеће категорије:

1. Прекршаји проистекли из непријаве возила при уласку у царинско подручје Републике Србије (чл.334 ст.1 тач.1 ЦЗ; чл.369 ст.1 тач.3 ЦЗ)
2. Прекршаји настали у поступку царињења возила (чл.338 ЦЗ; 340 ст.1 тач.2 ЦЗ; чл.341 ст.1 тач.1 ЦЗ; чл.345 ст.1 тач.1 ЦЗ)
3. Прекршаји везани за возила која су била предмет ослобођења од плаћања царинских дажбина (чл.364 ЦЗ),
4. Прекршаји везани за злоупотребу привременог увоза, односно уноса возила (чл.362 ЦЗ).

1.ПРЕКРШАЈИ ВЕЗАНИ ЗА НЕПРИЈАВУ ВОЗИЛА

У досадашњем раду, када су у питању прекршаји извршени са моторним возилима најчешће смо се сусретали у радњи извршења прекршаја из чл. 334 ст.1 тач.1 ЦЗ од стране физичких лица. Овај члан сада већ старог Царинског закона, прописивао је новчану казну од једноструког до четвороструког износа вредности робе која је предмет прекршаја за лице које не пријави царинском органу робу коју уноси у царинско подручје (чл.16 ст.3 и чл.64 ст.1 ЦЗ). Да су прекршаји извршени моторним возилима били најчешћи, говори податак да је само у току 2009.године код Царинарнице Београд било смештено 437 возила, која су привремено одузета као предмет царинског прекршаја, у току 2008.године било смештено 635 возила, док је у 2007.године под царински надзор, смештено 1.051 возило. Овде треба имати у виду да се не ради о тенденцији смањења броја моторних возила која се смештају под царински надзор код Царинарнице Београд, обзиром да од 2008.године возила која су предмет прекршаја извршена на територији Општине Шабац, уместо код Царинарнице Београд смештају се код Царинарнице Шабац, а од 2009.године

возила која су предмет прекршаја извршена на територији Општине Смедерево, Младеновац и Пожаревац, више се не смештају код Царинарнице Београд, већ се ова возила смештају под царински надзор код Царинарнице Крагујевац, до окончања прекршајног поступка.

Познато је да смо на територији Републике Србије задњих година примећивали велики број возила са страним рег.ознакама, било да су то регистрације из бивших република, у највећем броју Црна Гора, али исто тако и Босне и Херцеговине, Хрватске, Словеније. Поред возила регистрованих у бившим Републикама Југославије, коришћена од стране наших грађана, која у већини случајева немају за то правни основ, такође можемо да уочимо и регистрације других европских земаља, нпр. Италија, Француска, Немачка, Чешка, Словачка, Швајцарска а дешава се да се у саобраћају затичемо и возила са других континената.

Царински прекршај из чл.334 ст.1 тач.1 ЦЗ наступа оног тренутка када се у царинско подручје Републике Србије увезе возило без писменог пријављивања царинским органима од стране лица које тим возилом управља, односно које је у његовом поседу. Имајућу у виду обављање царинских послова у редовном путничком промету, на нашим граничним прелазима, који су врло фреквентни, логично је да царински радници на граничним прелазима нису у могућности да сваког путника проверавају о праву на управљање моторним возилом, са страним рег.ознакама. Радници МУП-а су ти који врше контролу возила са страним рег.ознакама, како у погледу власништва према саобраћајној дозволи и права на управљање тим возилом, тако и у односу на легалност возила. Под овим подразумевао да ли је возило легално у погледу регистрације у иностранству, да ли је на потрази Интерпола као украдено и да ли су на возилу оригинални бројеви шасије и мотора. У случају да се посумња да је са возилом извршен царински прекршај, надлежна служба МУП-а подноси Захтев за покретање прекршајног поступка против осумњиченог, а возило се привремено одузима и смешта под царински надзор до окончања прекршајног поступка. За возила која су предмет прекршаја из чл.334 ст.1 тач.1 ЦЗ често се прибављају неверодостојне саобраћајне дозволе у које се уносе подаци о возилу, и исто ставља у промет као да се ради о возилу које је уредно регистровано код надлежног органа. У току 2007, 2008. и 2009.године најчешће смо се сусретали са неверодостојним саобраћајним дозволама наводно издатим од МУП-а Црна Гора. Аутомобили са којим је извршен прекршај из чл.334 ст.1 тач.1 ЦЗ, лажно су приказивани као регистровани у Црној Гори, а од стране извршиоца прекршаја таква возила су се нудила на продају на територији Републике Србије, али и у Црној Гори. Оваква возила са документацијом која представљају предмет кривичног дела фалсификовање службене исправе, на продају су нуђена најчешће на ауто пијацама, преко огласа објављеним у новинама или на неки други начин. Оно што је карактеристично код продаје тих возила, јесте да се продавац предстаља као власник возила, иако угласном документа за која се накнадно утврђују да нису оригинална, не гласе на име продаваца. Купцу који се одлучи за куповину таквог возила, продавац обично гарантује регуларност возила и обећава да ће накнадно прибавити овлашћење за управљање возилом, које би издао власник. Пошто продавац зна да продаје возила са неоригиналним документима, труди се да купопродаја траје што краће време, без проверавања података који би купцу могли да укажу на чињеницу да возило

које је предмет трговине није регуларно у погледу регистрације. Чак и у случајевима када купац накнадно добије овлашћење за управљањем возилом од продавца, које је у већини случајева оверено у неком од судова у Црној Гори, ово не значи да је куповина извршена у складу са законским прописима, јер накадна Служба МУП-а Србије - Одељење за криминалистичку технику, врши вештачење спорне саобраћајне дозволе и на основу одговарајућих налаза сачињава се мишљење вештака о оригиналности вештачене саобраћајне дозволе. Лица која купе возило, које је предмет прекршаја из чл.334 ст.1 тач.1 ЦЗ, одговорни су као саучесници за извршење тог прекршаја, а у смислу чл.332 ст.3 ЦЗ, који предвиђа да се саучесницима у смислу Царинског закона сматрају и лица која су примила предмете за која су знали или су могли знати да су предмет прекршаја. Оно што нас опредељује да утврдимо да ли је окривљени према околностима случаја знао или могао знати да се ради о роби – возилу, које је увезено у земљу без пријаве царинским органима, произилази из низа околности и то узевши у обзир начин на који је купац дошао у посед возила, као и чињеница како је возило уподобљено за даљу продају, али у сваком случају купац је увек одговоран ако дође у посед возила са неоригиналним рег.ознакама, односно неверодостојом саобраћајном дозволом, било да се ради о домаћим или страним регистрацијама. Ова чињеница произилази из тога да је купац скоро увек у могућности да провери исправност регистрације возила која му се нуди на продају, код надлежних органа МУП-а. Према Правилнику о регистрацији моторних и прикључних возила, обавеза купца је да сачини купопродајни уговор са продавцем пренесу права власништва над возилом и исто региструје на своје име, што би представљало легалан пренос својине над возилом. У овом случају би купац могао да утврди да возило које се нуди на продају није званично регистровано и имао би заштиту код државних органа. За прекршај из чл.334 ст.1 тач.1 ЦЗ предвиђена је обавезна заштитна мера одузимања робе применом чл.385 ст.1 ЦЗ.

У новом Царинском закону (Сл.Гласник РС, бр.18/2010) наведени прекршаји прописани чланом 292 ст.1 тач.3 ЦЗ и за исти је прописана казна од једноструког до четвороструког износа вредности робе која је предмет прекршаја, као и обавезна заштитна мера одузимања робе којом је извршен тај прекршај, на основу чл.298 ЦЗ. Члан 296 ЦЗ говори о одговорности другог лица које купује, продаје, распродаје, прима као поклон, сакрива, преузима ради смештаја у одговарајући смештајни простор или превози, чува, користи или по било ком основу стиче, робу за коју зна или за коју је имајући у виду дате околности морао знати да су предмет прекршаја према чл.292 – 295 овог закона, казниће се истом казном која је предвиђена за починиоца прекршаја.

2.ПРЕКРШАЈИ НАСТАЛИ У ПОСТУПКУ ЦАРИЊЕЊА ВОЗИЛА

Члан 341 ст.1 тач.1 ЦЗ предвиђа новчану казну од једноструког до петоструког износа вредности робе која је предмет прекршаја за лице које поднесе неверодостојан документ, који је у вези са царинским поступком или га користи у трансакцијама у вези са пословима царине (чл.89, чл.95 и чл.105 ЦЗ). Поменути прекршај је један од најтежих царинских прекршаја и има запрећену највећу новчану казну, до петоструког износа вредности робе која је предмет прекршаја. У

пракси се дешава да лице у тренутку царинења робе, тачније моторног возила, уз јединствену царинску исправу (ЈЦИ) прилаже и неки од неопходних докумената који није оригиналан, односно предстаља неверодостојан документ. Тако наилазимо на неоригиналне стране саобраћајне дозволе у којима су нетачно приказали подаци о возилу које се пријављује за царинење, како би се на тај начин прикрили прави подаци о возилу. У страним саобраћајним дозволама, за које се од надлежне службе за вештачење утврди да су фалсификована, мењају се подаци о возилу, како би се исти прилагодили праву увоза, тако што се наводи нетачна година производње (ткз. подмлађивање возила), јер је увоз ограничен стандардом ЕУР 3, која возила се махом производе од 2000.-2001.године, док раније произведена возила нису имала тај стандард. Приликом царинења возила, у пракси се дешавало да се за возило достави, односно приложи оригинална саобр.дозвола, али да неки од других приложених докумената није веродостојан, као на пример купопродајни уговор, власнички лист или чак и сервисна књижица од возила у којој се нетачно исказују подаци о више пређеној километражи и обављеним сервисима, све у циљу умањења царинске основице за возило и плаћања царинских дажбина у мањем износу. Купопродајни уговор за који се утврди да није оригиналан, односно није званично изда купцу од ино-фирме која се наводи као продавац, неће утицати на процену вредности возила и тиме умањење царинских дажбина, али у сваком случају ово је радња која није дозвољена и прописана је као прекршај из чл.341 ст.1 тач.1 ЦЗ. И за овај прекршај Царински закон чланом 385 ЦЗ предвиђа императивну заштитну меру одузимања робе (сада се овај прекршај санкционише члановима 293 ст.1 - чл.297 ЦЗ).

Као лакши облик извршења прекршаја догађа се и да лице неку од чињеница намерно нетачно означи и тиме прикаже да испуњава прописане услове, на основу чега се изда одобрење за царински дозвољено поступање или употребу робе. Овај прекршај из чл.338 ст.1 ЦЗ предвиђа новчану казну од 100.000,00 до 250.000,00 динара а ставом 2 предвиђена је новчана казна одговорном лицу у правном лицу до 25.000,00 динара. У пракси најчешће се дешава да неко лице нетачно приказује да испуњава услове за привремени увоз возила са страним рег.ознакама, било да приказује визу или путну исправу друге државе, као основ за коришћења возила или на неки други начин себе доводи у привилегован положај, за овај прекршај није предвиђена заштитна мера одузимања робе.

3.ПРЕКРШАЈИ ВЕЗАНИ ЗА ВОЗИЛА КОЈА СУ БИЛА ПРЕДМЕТ ОСЛОБОЂЕЊА ОД ПЛАЋАЊА ЦАРИНСКИХ ДАЖБИНА

Право увоза путничких моторних возила уз ослобођење од плаћања царинских дажбина, дозвољено је лицима са телесним оштећењима од 70% (уз плаћање ПДВ), док је само лицима са телесним оштећењима од 100% дозвољен повраћај ПДВ. У случају да неко лице лажним приказивањем чињеница издејствује или покуша да издејствује ослобођење од плаћања увозних дажбина одговараће за прекршај из чл.364 ст.1 тач.1 ЦЗ, који предвиђа новчану казну од једноструког до троструког износа вредности робе која је предмет прекршаја. Такође се дешава да се неко возило лажно прикаже као предмет наслеђа у иностранству, те се по том основу стиче право увоза возила уз ослобођење од плаћања царинских дажбина.

Сада овај прекршај, према новом Царинском закону наведен у чл.293 ст.1 тач.1 ЦЗ, и предвиђа новчану казну од једноструког до четвороструког износа царинских дажбина за робу која је предмет прекршаја ако се изношењем нетачних или неистиних података или на било који други начин довођење царинског органа на погрешан закључак стекне или покуша да стекне плаћања дажбина у мањем износу, преференцијални тарифни третман, ослобођење од плаћања увозних дажбина, олакшицу у плаћању увозних или других накнада, плаћања смањеног износа, повраћај или отпуст од плаћања увозних дажбина или билу коју другу олакшицу. Став 2 истог члана предвиђа казну ако се супротно законским одредбама, изврши пренос робе трећем лицу, роба преда трећем лицу на коришћење, изнајми је или је на неки други начин користи за друге сврхе осим оних за које је та роба добила олакшицу за плаћање увозних и других дажбина, тј. робу за коју је одобрена олакшица да као залог, у најам или као обезбеђење од плаћања дажбина пре измирења увозних дажбина у пуном износу (чл.220 ЦЗ).

5. ПРЕКРШАЈИ ВЕЗАНИ ЗА ЗЛОУПОТРЕБУ ПРИВРЕМЕНОГ УВОЗА ВОЗИЛА

Прекршаји везани за злоупотребу привременог увоза, односно уноса возила предвиђени су чл.362 ст.1 ЦЗ. Раније је овај прекршај био регулисан Законом о спољнотрговинском пословању (Сл.лист РС бр.46/92... 23/01) а који је престао да важи доношењем новог Закона о спољнотрговинском пословању (Сл.Гласник РС бр.101/2005) који је на снази од 29.11.2005.године. Новчане казне предвиђене ранијем Законом о спољнотрговинском пословању биле су релативно ниске за прекршај из чл.99 од 400,00 до 4.000,00 динара, за физичка лица, што је у неку руку одговарало тадашњем економском стању у коме се земља налазила, имајућу у виду и велики број тих прекршаја који су настајали и као последица раздвајања бивших Југословених Република. Нови Закон о спољнотрговинском пословању (Сл.Гласник РС бр.101/2005) у својим одредбама не предвиђа прекршаје како је то било у ранијем закону, што је погрешно неке упућивало да се може управљати возилом са страним регистарским ознакама на територији Републике Србије без законских последица. Ово наравно није тако замишљено, јер је чл.362 ст.1 ЦЗ предвиђена је новчана казна од једноструког до троструког износа вредности робе која је предмет прекршаја за лице коју робу, за коју су одређени неки од поступака из чл.110 ст.1 ЦЗ употреби у друге сврхе, а не у оне за који је одобрен поступак. Члан 64-66 Уредбе о царински дозвољеном поступању, регулише право привременог увоза робе од стране физичких лица и предвиђа под којим начинима и како се роба може привремено увести у царинско подручје Републике Србије као и начин на који начин се та роба касније раздужује.

Право привременог увоза возила са иностраним рег.ознакама, имају страни држављани, као и наши држављани који се налазе на привременом раду или боравку у иностранству. Оно што је важно је да ова лица имају право привременог увоза возила у царинско подручје Републике Србије и право коришћења тог возила док се налазе у нашој земљи, са обавезом да своје возило врате у иностранство приликом првог свог изласка из земље.

У случају да се привремено увезено возило од стране лица које на то има право остави у земљу, ради продаје трећем лицу или можда у сврху трајног коришћења од стране трећег лица које га је привремено увезло у том случају се више не ради о прекршају извршеним са привремено увезеним возилом, већ би се евентуално могло размишљати о квалификацији из чл.334 ст.1 тач.1 ЦЗ, односно сада према новом Царинском закону чл.292 ст.1 тач.3. У пракси се најчешће дешава да лица која изврше привремени увоз возила, у периоду док се налазе у Србији, своје возило дају на коришћење лицу које нема право коришћења возила са страним рег.ознакама. Најчешћи доказ је оверено пуномоћје за коришћење, са правом располагања до продаје возила. Овај прекршај предвиђа новчану казну како за лице које своје привремено возило да на коришћење, тако и за лице које прими то возило на коришћење, а за које према околностима случаја знао или је могао знати да представља предмет царинског прекршаја.

Сада се прекршаји везани за привремени увоз возила налазе у чл.295 ст.1 тач.13 ЦЗ а чл.296 ЦЗ предвиђа одговорност за лице које прими такво возило на коришћење или по било ком основу, стиче робу за коју зна или за коју је имајући у виду дате околности могао знати да је предмет прекршаја, према чл.292-295. Предвиђена казна за овај прекршај је иста као и за починиоца прекршаја.

АУТОР ТЕКСТА

Станковић Јован
Самостални саветник у
Одсеку за царински прекршај
Царинарице Београд